sida 1

I anledning af vår
Uplästa hell. Text
skole vi på denna
Herranom helgade
stund betrakta och
eftersinna: Huru
den Hel andes verk
ningar Uppenbarade
sig om Pingestdag
en och huru dessa
verkningar bedöm
des af verlden.
Men att du din
anda vårdes med
ordet gifva här ass
milde Herre Gud.
Den helige an
des verkan om
Pingestdagen visar
sig här ass såsom
en predikospirit

sida 2

Carl Wester.
Justitiæ Ombudsman.

L. Widestrand.
Kamrer, v. Ordf. i Drätselk. i Öre

STOCKHOLM, 1860.

Namn och kara

Men det var som
prediko sjuka af
egen art. Profeter
na predikade acksa
efter den Hel. andes
ingifvelse eller rörde
af den Hel. ande
och utan ingifvel
se af den H. A. pre-
dikade ingen detre
na Guds ord. Men
Profeterna talade
icke med tungomål
utan de talade på
landets språk som
alla Menniskar
förstodo. Men lär
jungarne talade
med mångahanda

sida 3

...tagande, desto större och härligare blir minnes-
...om vårt förslag må spridas så vidt som möjligt,
...nger fram till alla delar af folket, till alla lands-
...tidningsredaktioner den begäran, att de genom
...allmänhetens kunskap. För sakens framgång
...a bevara den frejdade frihetshjeltens minne och
...acksamhetsskuld hos honom, måtte insamla me-
...er sin närmaste omgifning. Vi vände oss med
...s presterskap och i allmänhet till alla, som med
...angelägenhet och ej sky den möda och tidsupp-
...vara förenad. Blir deltagandet så allmänt och
...kall derigenom bäst visa sig, att man erkänt fö-
...ensamma angelägenhet.

...en vågar man dock ej påräkna, att deltagandet
..., skulle möjligen en mindre afgift af några öre
...summa för planens utförande. Men då sådant
...j föreslå en sådan öresafgift såsom allmän regel.
...t till planens utförande lemna bidrag, synes lik-
...ig och äfven af den orsak böra väljas, att den
...någon känbar uppoffring deltaga i den hyllning,

tungomål, som
den tiden voro
bekanta i verlden
De talade Hebreiska
Grekiska, latin
Arabiska, och flera

sida 4

träldom under landets stormän. Detta är h
Svenska frihetens morgonstjerna i den nya tid
tillstånd nu hafva varit, om icke Engelbrekt
värn?

Beundransvärd och oförliknelig var han
sin ordning och rättvisa, som genom sin snab
han anförde, endast bestod af oöfvade och vid
alla landsorter sammanströmmat, besegrade han
fäste, intog dem alla och befriade landet från h
blifvit tillsatta. Historien ger honom härvid d
invånare under dessa stormiga tider genom hon
Också följde folket honom gerna med hörsamh
mördarens hugg, buro de den älskade, djupt sö
Örebro kyrka, i hvars chor han fick sitt sista l

Hans förtjenster hafva visserligen blifvit
känsla på ett vanktigare sätt. Man har erkän
under långa tidehvarf har hans minne varit allo
plånadt. Man har till och med låtit det enda
liga minnestafla, som deröfver var uppsatt, för
icke ens det ringaste tecken förråder nu för fo
heligt för hvarje Svenskt hjerta. Man vet nu
vigtiga rum är. Skall en sådan likgiltighet, ja
af folkets största välgörare, längre få fortfara?

andra språk, för att
kunna predika
evangelium för
alla den tidens folk
det var ett stort

sida 5

Mer än fyrahundrade är hafva förflutit sedan E
under loppet. Likväl hade han för alla tider fö
ges historia. Ehuru betydelsefullt hans framträ
alla hafva gjort sig full reda för vigten deraf. H
af ett bättre samhällsskick blef öfverglänst af h
än Engelbrekt, fick fullborda, hvad denne till sitt
de store män, till hvilka Sverige har oförgätliga

När Engelbrekt först framträdde svärv
för allmogen skyddade han landets oberoende o
Det var just i den rätta tidpunkten för att h
ofrihet och politiska dvala, som snart derefte
upptände, har sedermera aldrig fullkomligt utsl

Under sam ingen lärd
har kunnat begripa
huru dessa alla alle
man kunde
i ett agnablik
lära sig så
många
språk och tvingomu
ty bäder före
aftar. Bingest
kunde ingen så
i en hast lära sig
~~[illegible]~~ ett fränd
mande språk. Ehu
ru annu i andra
och tredje århund

INBJUD till

teknande af bidrag åt

ENGELB

ingen text av Laestadius på dessa två sidor

De insamlade medlen med åtföljande sub
1860 insändas, under adress Örebro, till Comité
Ledamöter, Herrar Bohman, Gyllander, Ulmgren
taga och för dem offentligen redovisa. De som
ven från Comitén erhålla anteckningslistor sig till

Så snart de influtna bidragen stigit till det be
skole vi besörja förslagets utförande genom någon
ett sätt, som värdigt kan motsvara ett högsint fo

Stockholm den 31 December 1859.

Ludv. Almqvist.
Stats-Råd.

Aug. Anckarsvärd.
Bruksegare i Nerike.

G. F. Asker.
Talman i Borgareståndet.

Bernh. v. Beskow.
Svenska Akadem. Sekreterare.

J. C. Broms.
Brukspatron. Örebro.

F. F. Carlson.
Historiarum professor.

Olaus Erikson.
Riksdagsm. i Bondest. Bohus Län.

G. E. af Geyerstam.
Bruksegare i Nerike.

J. W. Gyllander.
Handlande, Ordf. i Drätselkammaren i Örebro.

Henning
Stats-

G. Hultman.
Riksdagsman från Örebro Län.

Carl Kalling.
Chef för K. Nerikes Rgte.

C. H. Leuhusen.
Chef för Lifregimentets Husar-Corps.

Erik Mällmin.
Riksdagsm. från Wes[illegible]

R. N. G. Montgomery Cederhjelm.
Possessionat i Nerike.

[illegible] Må[illegible]
Riksdagsm. i Bondes.

Nils Pehrsson.
n. v. Talman i Bondeståndet.

Matths Pehrsson.
Riksdagsman från Stockholms Län.

C. J. v. Schantz.
Possessionat i Nerike.

J. G. Schwan.
v. Talman i Borgareståndet.

G. Söderberg.

Ola Svensson.

et en samling af sånger öfver Engelbrekt*), inne-
dragen i hans karakter och lefnad, och åtföljd
igt visa sin tacksamhet mot denne folkfrihetens
et förslag, att en minnesvård skulle uppställas i
t, när det en gång blir fullt bebygdt i likhet
f de skönaste offentliga platser någon stad i vårt
få sin plats midt emot kyrkans chor, der han

Men dervid har det stannat. För att en gång
t oss, att arbeta för detta förslags verkställande,
d och med påräknande af hela folkets biträde,
ng:

- blef denna stod
h Svenska folket egnad.»

enskt, stort och ädelt varma hjerta, har redan
deltagande för detta förslag. Om Sveriges folk
ftig uppmaning, att äfven å sin sida taga saken
de, skola skaldens ord snart blifva verklighet.

lmänt behjertande med full förhoppning, att den
nötas af verksamt deltagande. Denna anmälan
ändighet och deraf följande storhet Engelbrekt
dde; och särskildt till Sveriges Allmoge, hvars
han mot våldet ärligt och manligt försvarade,
slutligen med sitt blod beseglade. Hans äro-
häfderna. Men Svenska folkets ära kräfver dock,
folkets man. Då det hedrar någon af sina stora

sida 6

Efter Frälsarens
födelse, fanns en
och annan Christen
som hade fått den
Hel. Anda i högre
mått, som kunde
tala främmande
språk, men det var så
obegripeligt att den
stora hopen, som
hade kommit dit
för att se och gapa
trodde, att lärjun-
garne svamlade
i fyllan. Så obegrip-
ligt är Guds verk
i Menniskan, när
han blifver rörd
af den heliga Anda
att den naturliga
Menniskan måste
förvånas, men icke
att kunna begrip-
saken.

sida 7

Men åfven i våra
dagar finns det en och
annan som talar ett
aldeles främmande
tungomål, utan
att hafva gått i
någon Schola. Det
finns säger jag en
och annan, som
kan tala ett språk
som ingen förstår
ehuru sällsynt
det är att träffa
sådana.
Men likasom den
Heliga Andas verk-
ningar om Pingest
dagen emottagas
med begabbare i
af den stora verk-
hopen så emottagas
den Hel. Andes verk-
ningar ännu i dessa

Enligt Max.
rii Cirkulär
Härmed efter 20
Taxerings åre
dalis och 4 åre
såsom tillskat
Manna arf
quitto bigäres
den 1. sta Maj
L. L. Le
Bastar: T

med begabbare
af den sorglösa
hopen Ty om Nå
gon Christen röres
af Guds ande
och begynner att
tala ett nytt språk
om bättringen om
vändelsen, pånytt
fädelsen, Frälsa
och helgelsen
så är den oträgna
hopen färdig att
begabba en sådan
vår Frälsare säger
när den Helige
ande kommer
skall han straffa
verldem för synd
rättfärdighet och
dom. Den Helige
Andas Embete är

sida 9 mörk

sida 10 mörk

sida 9 ljus

sida 10 ljus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

sida 11

Och Jamma an-
deliga hat, var
äfven anledning
gen till de Christ-
nas förföljelse
Ty ehuru väl de
Heliga Andes för-
sta verkningar
emottagas med
begabberi och
hån, så dröjde
det icke länge, in-
nan Lärjungarne
blefvo fastlagna
och gripna af
den sökallade
Kättvisan, tyna-
re, de blefvo
kallade Fürst

sida 12

för Kyskoråtet
och sedan för hands
höfdingen, de
blefvo straffade
för sitt predikan-
de och lämnade
Allvrigskielle
djefvulen hafva
en sådan mägt
verden, ans
icke anna verl-
dens furste ha-
de förblindas
de Ataynas sin-
nen, att de skola
tro lägnen. Och
denuti upperba-
ras sig djefvulen
förfärliga mägt,
att han genom

det andeliga ha-
tet inbillar de lär-
daste män, att de
Christna äro svär-
mare och villo
andas, att de äro
skadliga för kyrka
och stat. De afver-
sta prestima de
skrifttända och
Fariseer, med ett
ord de förnämsta
i riket, anställa
för följelser emot
de Christna, och
detta har skett
icke allenast i Ju-
dendömet och Hedna-
dömet, utan äfven
i Bäfvedömet
och nu sednast
i Lutherdömet.

Prestmännen hafva hittills blifvit betalade
likasom Nyttstrykt bälle af Kyrkan och Pastor, eller
hvar sitt Exemplar. Till Herr J. Stenudd,
Priset å nu tilländagångna Eckles. äro circulärtryck-
ar, enligt med dagen post ankommen för 5 Sg öre
Rent per Exemplar. Stor. Stenudd
Enligt ich Fortekning skall Herr Prestens bidale
mig för år 1859 till Kants. Prestens Lidskrömt
Enka 10 Kyr och till Prestens L. Grapes Enka 2 Tr.
och 22 Kyr. Prestinnan Lidskrömt säges vara död,
men anstagaren lärd väl infordra Enkelgen. Wik-
strömmarin, hvilka äro, stor fattigdom, lärd dock icke
få äfven henne, utan någon af Monteinska Pastor.
Öfverbornå den 5 Maj 1860. J. F. Wallin Dörrjuchatt
W. M. Bäckh

J. Stenudd

Det är ingenting
annat än den
Heliga Andes straff
Embete, som verlden
icke kan tåla.
Ty nog tid verlden
att du löser sjun-
ger och håller bär
för dig sjelf, om du
allenast låter den
agudaktiga hopen
vara astraffad
Nog får du får
öfrigt vara så
andäktig, som du
vill; men börjar
du att tala ett nytt
tungumål, börjar
du att straffa
verlden för synd
för rättfärdighet

på hvarje laxeringsöre, som i 3:1 af Consistorii
Circulaire No. 99 är anbefallet att uppbäras,
äfvensom betalning för Konstmuts handlingarne
med 1 Rdr 70 öre för hvarje exemplar eller 3
Rdr 40 öre för 2ne Exemplar. De insamlade
medlen till Engelbrekts minnesstod kan Herr
Prosten direkt insända till Åsebro med ådöljan-
de subscriptionslista.
Under afläggande af min tacksägelse för sista gäst-
ningen i Herr Prostens hus, har jag ännu tillena
Åsebro Torna d. 24 April 1860.
Ärnjutigt
J. W. Buchl
J. W. Buchl
J. W. Buchl
J. W. Buchl

sida 15

Och dom genast
är verldens fördig
att visa sina
Draketandes imot
dig genast får du
hära dem frågan
ho äst du? äst du
christen? ach kan
du förlåta synder-
na, om jag bekän-
ner dem. Och hvilkom
har gifvit dig magt
att dämna hedenligt
folk? Vi hära
af Apostla gerning-
arna att Petrus
började utöfva
den Hel. Andas
Embete med en
sträng bestraffning
Han förebrådde

sida 16

den stora kupen
[illegible] var får
[illegible] del
[illegible]
[illegible]
[illegible]
I [illegible]
[illegible]
Herrligheten
Herra. Detta
ver kade
kas några
att stygn
i hjertat, ach dessa
som så [illegible]
blifvo vänkta
af Petri väldiga
straffpredikan
de blifvo

sida 17

Angelägna om
sin själs Fräth
ning. Men de an
dra gjorde Narr
af allt sammans
Men begabbe
riet varade
ike länge
innan det
andelga hatt
kan i stället.
Den stora hop
blef fiende till
den sanna och
lefvande Chri
stendamen Och
så har det alle
stades och i alla

sida 18

tider hvarest
den sanna Chri
stendamen har
uppenbarat
sig. Den har
till en början
blifvit emotta
gen med beta
gabberi och
hån. Men det
har ike varit
länge, innan
de christna
blifvit hatade
och förföljde
Och det är der
före obegrip

sida 20

tor da ach Fariseer
na förfälde väl
de christna men
de gjorde det
af okunnighet
ach dumhet.
De kunde uke
tro, att de christ
na hade en rätt
gudstjenst. De
hade numligen
fått den afver
tygelsen, att
de christna vo
ro svärmare
kattare ach

sida 21

villvander. Men
huru kunde de
få en sådan af
vertygelse om
menniskan utaf
okunnighet ach
dumhet, utgjuter
menniskoblod
under den afär
gripliga afver
tygelsen att
det är rätt ach
nödvändigt
att så handla.
Manne Gud der
före ike kun
na dåma dem?

Till Herr Prosten och Riddaren L. L. Læstadius!

Då jag härhos insänder ett exemplar af ifrån H. H. Biskop Bergman hit insänd inbjudning till teckning af bidrag för en minnesstod åt Engelbrekt, får jag derjemte bedja Herr Prosten wara god att med görligaste första tillfälle hit remittera det ytterligare tillskott å Rikodaesmanna – arfvodet med 20 öre Rmt

Han kan då säga
jag vet ikke
det var synd. Så
fade ack den felska
Praset Rideorn.
Jag vet ikke, att
det var Gud emed
Min detta är
en dålig ursak
när Jahrvettet
vekner. Ty apostle
en Paddin kan
de hinna fågan
ursakt vetti sin
egen dumhet, när
han blef vuckt.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

sida 25

Och detta är just
ett bevis på djef-
vulens stora magt
att han kan så
förblinda de
otrognas sinnen
att de skola
tro lägnen.
Hvad nu Apost-
larnes prediko
sjuka angår
så är det alldeles
säkert att ans
något sådant
skulle hafva
händt i våra
dagar,

sida 26

så skulle den at-
na hapen ännu
i denna dag hafva
ansett det för pre-
dikosjukan, hvarans
en tid mycket skrefs
och talades i vårt
land. De sökallade
predikosjuka, predi-
kade väldeligen
så att många blefvo
deraf väckte och
stannade i synda-
loppet, började
att läsa och betrach-
ta Guds ord, men
det varade icke
så länge, innan
emottagdes med

sida 27

Brestorna bärjade
att anklaga dem
alldeles som det
gick till i Jerusa-
lem. Och derigenom
fick den öfrägna
hopen vatten på
sin qvarn, ty när
deras cyna lärare
gick före med
elakt Exempel
så var det natur-
ligt att hopen
följde efter. Den
stora hopen fick
genom förföljelse
mot de Christna
den öfvetygelse

sida 28

att Christendomen
var ett ohyggligt
fiärmeri. Och så
har det gått. alla
tider, hvarhäldst
den sanna Christen-
domen uppenbarat
sig: den har blifvit
anseld för ett ohygg-
ligt fiärmeri, de
Christna har man
kallat för kättare
fiärmare och villo-
andar, som borde
utrotas med Eld och
svänd. Det var sålo-
des icke underligt
att den sanna Chris-
tendomen redan
i sin bärjan blef
emottagen med

sida 29

Obs! Laestadius brev med underskrift och årtalet 1860.

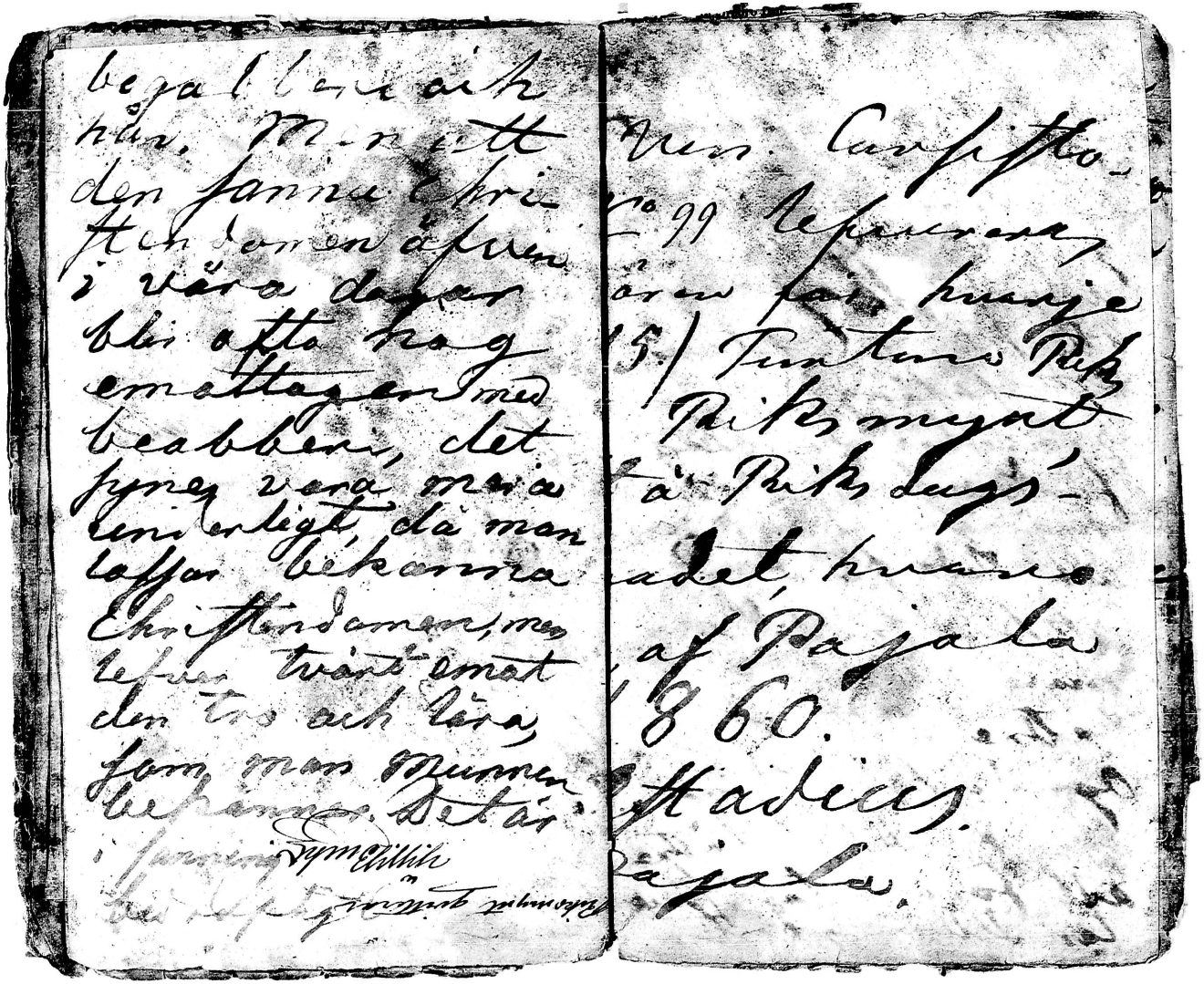

begabbere och
hår. Men att
den sanna Chri-
stendomen åfven
i våra dagar
blir ofta hog
emottagen med
beabbere, det
synes vara mera
underligt, då man
lossar bekanna
Christendomen, men
lefver tvärt emot
den tro och lära,
som man munnen
bekännar. Det är
i sanning
bedröfvande

Ehrlich
Pikomynt gittaras

Ven. Carsisto-
No 99 lefvereras
ören får hvarje
15) Tuntuna Riks
Riksmynt
å Riksdags-
adet, hvarom
af Pajala
1860.
Laestadius.
Pajala.

sida 30

att de som bära
christna namnet
lefva värre än
ur kar och hedning
gar uti fullene
dryckenskap och
otuckt uti flärd
och fåfänga, uti
grundlöt och hög-
fänd, uti andra
syndiga nöjen
och tids fördrif
liksom traddie
man, att det är
bättre, att lefva
ogudakligt än
Gud fruktligt bättre
att fara utan fruk
tan till evigheten

sida 31

än att skaffa
med fruktan
och bäfvan att
I mägen söliga
varda. Det ser
ut som skulle
man nu för tiden
uke bry sig
om huarken
himmel eller Helve
te, och att det
är det samma
huru man lefver

Namn och kar

blott

man kommer
helskinnad

Ingen text av Laestadius på dessa sidor

I slutet af förlidne år utkom från try
hållande en teckning af de mest framstående
af en uppmaning till Svenska folket, att vä
modige förfäktare. Deri framställdes tillika
en park nedanför stora torget i Örebro, hvil
med den redan färdiga [illegible]n, säkert blir en
land har att uppvis[illegible] Hjeltens bild skulle
blef begrafven.

Detta förslag vann i allmänhet bifall
bringa det från ord till gerning hafve vi för
i närmaste öfverensstämmelse med skaldens
så att det må blifva en sanning hvad han

»Åt Engelbrekt —
Af Sveriges Kung

Sveriges Konung, med sitt för allt
täckts förklara sitt bifall och uttalat sitt hö
i sin Konungs bifallsord förnimmer en ny k
omhand och gemensamt verka för dess utför

Vi anmäle härmedelst denna sak till
skall ådraga sig förtjent uppmärksamhet och
ställe vi till hela Svenska folket, hvars sje
genom sitt uppträdande grundade och förb
älskade höfding han en gång var, hvars s
hvars frihet han för långa tider befästade o
fulla minne kan visserligen aldrig utplånas
att det ej glömmer sin tacksamhet mot den

kriptionslistor böra sednast före slutet af år
för medlens förvaltning eller någon af dess
eller Widestrand, som lofvat medlen emot-
ilja åtaga sig insamling af bidrag kunna äf-
ända.

lopp, att företage framgång synes betryggad,
af våra utmärktare inhemska konstnärer på
ks tacksamhet mot en af sina ädlaste söner.

C. H. Anckarsvärd. Grefve.	*Th. Annerstedt.* v. Talman i Presteståndet.
A. W. Björk. Riksdagsman i Borgareståndet.	*Joh. Bohman.* Borgmästare i Örebro.
Louis de Geer. Justitiæ-Statsminister.	*Anders Erikson.* Riksdagsm. i Bondest. Elfsborgs Län.
J. F. Gråå. Riksdagsman i Borgareståndet.	*G. W. Gumælius.* Kyrkoherde i Örebro.
Hamilton. Råd.	*Hugo Hamilton.* Bruksegare i Nerike.
L. M. Knutson. Riksdagsman från Östergöthland.	*Nils Larsson.* Riksdagsman från Jemtland.
L. Manderström. Stats-Minister för Utr. Ärend.	*Pehr Matthsson.* Riksdagsman i Bondeståndet.
sson. Calmar Län.	*Lars Olsson.* Riksdagsm. från Dalarne.
Johan Pehrsson. Riksdagsm. från Upsala Län.	
C. G. Qvarnström. Professor Bildhuggare.	*H. Reuterdahl.* Erkebiskop och Talman.
N. H. Selander. [illegible] v. preses i Wetenskaps-Akadem.	*G. A. Sparre.* [illegible] Landt-Marskalk.
E. M. Tegnér.	*J. W. Ulmgren.*

sida 32

sida 33

...vigt minnesvärda verk. Derigenom blef han
...om ingick. Hurudant skulle Svenska folkets
... i denna farans stund uppträdt till frihetens

...utförande af sin sändning, lika mycket genom
...et och kraft. Ehuru den bondehär, hvilken
...rigstukt ovana skaror, som kring honom från
...ck dermed öfvade krigsmän, flög ifrån fäste till
...dhändta fogdar, hvilka af en utländsk Konung
... enstämmiga vittnesbörd, att landets fredliga
...n hade säkert skydd till person och egendom.
... och kärlek. Och när han slutligen föll för
...da anförarens lik under tårar och klagan till
...gerställe.

...rkända; men man har icke visat honom er-
...en hederskuld, utan att söka betala den. Ja,
...les missvårdadt och tyckts helt och hållet ut-
...inga minnesmärket vid hans graf, den obetyd-
...ngesedan förfalla och försvinna. Ingen inskrift,
...karen detta grafst... som likväl borde vara
...era icke en gång ...t, hvar detta historiskt
...han må väl rent ut... otacksamhet mot en

Tro, som är den
rätta, och denna
Tro har Betrun
...fört uttalat och
bekänt. Du äst

...gelbrekts död. Hans lefnadsbana afbröts midt
...säkrat åt sitt minne ett lysande rum i Sveri-
...ande var för landets framtid, torde dock ej
...ns i förtid afbrutna verksamhet för beredande
...s efterföljare Gustaf Wasa, som, lyckligare
...fäderneslands befrielse påbegynt. Begge voro
...förbindelser.

...svenska folkets frihet i stor fara. I spetsen
... upplifvade åter folkets domnande sjelfkänsla.
...dra Sveriges nedsjunkande i den sekelslånga
...drabbade Norrige. Den frihetslåga, som han
...nat. Särskilt räddade han Sveriges allmoge
... tyckt af utländska fogdar och bringas i

genom Herlden
Men den som
tror, att det
finns ...
lif efter
detta mög... ock
tro, att det icke
är det samma, hu
ru man lefver
och huru man tror
utan det måste

...NING

för en min...stod

REKT.

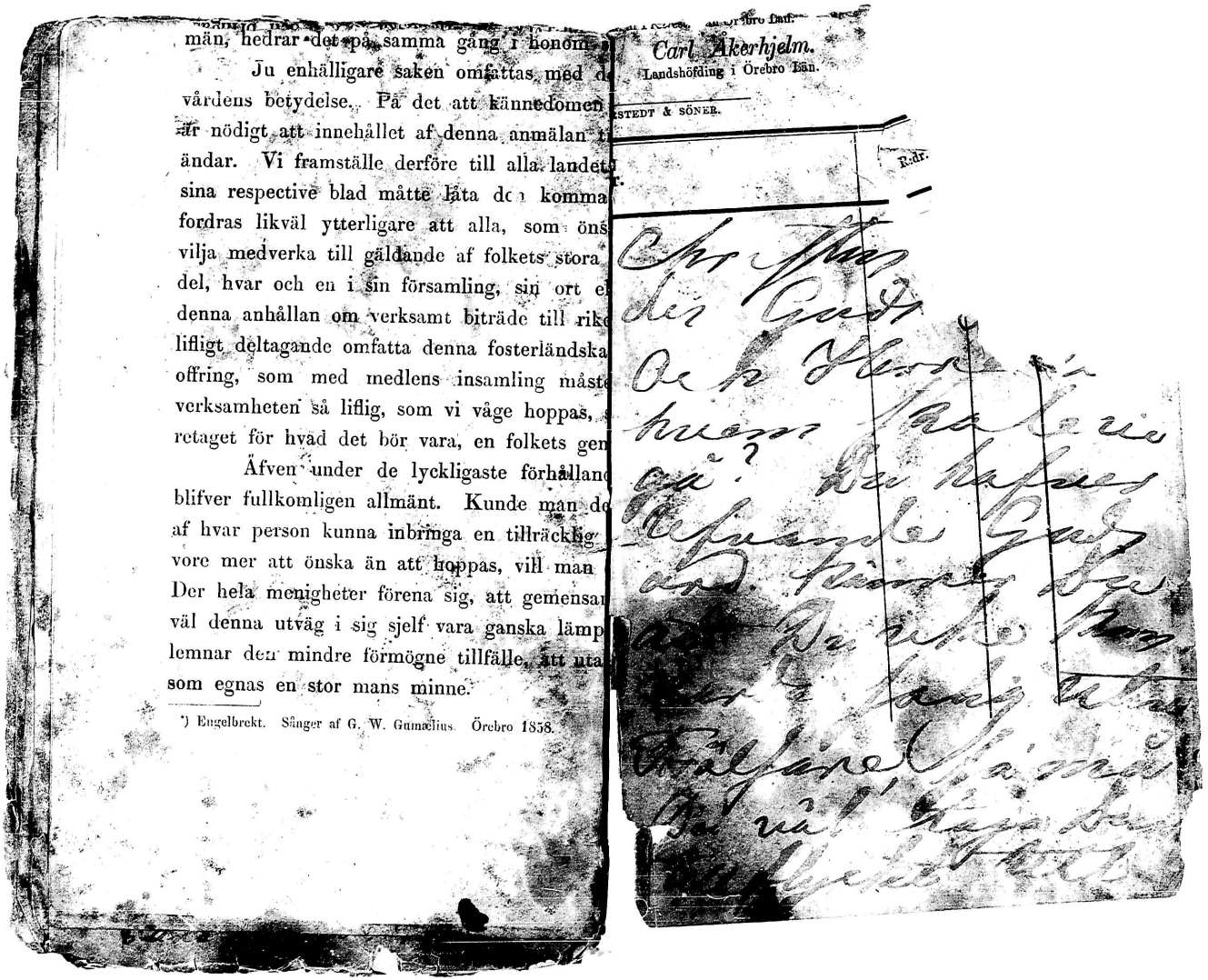

man, hedrar det på samma gång i honom

Ju enhälligare saken omfattas med d
vårdens betydelse. På det att kännedomen
är nödigt att innehållet af denna anmälan t
ändar. Vi framställe derföre till alla landet
sina respective blad måtte låta d komma
fordras likväl ytterligare att alla, som önš
vilja medverka till gäldande af folkets stora
del, hvar och en i sin församling, sin ort e
denna anhållan om verksamt biträde till rik
lifligt deltagande omfatta denna fosterländska
offring, som med medlens insamling måst
verksamheten så liflig, som vi våge hoppas,
retaget för hvad det bör vara, en folkets gen

Äfven under de lyckligaste förhållan
blifver fullkomligen allmänt. Kunde man d
af hvar person kunna inbringa en tillräckli
vore mer att önska än att hoppas, vill man
Der hela menigheter förena sig, att gemensa
väl denna utväg i sig sjelf vara ganska lämp
lemnar den mindre förmögne tillfälle, att uta
som egnas en stor mans minne.

*) Engelbrekt. Sånger af G. W. Gumælius. Örebro 1858.

Carl Åkerhjelm.
Landshöfding i Örebro Län.

STEDT & SÖNER.

R.dr.

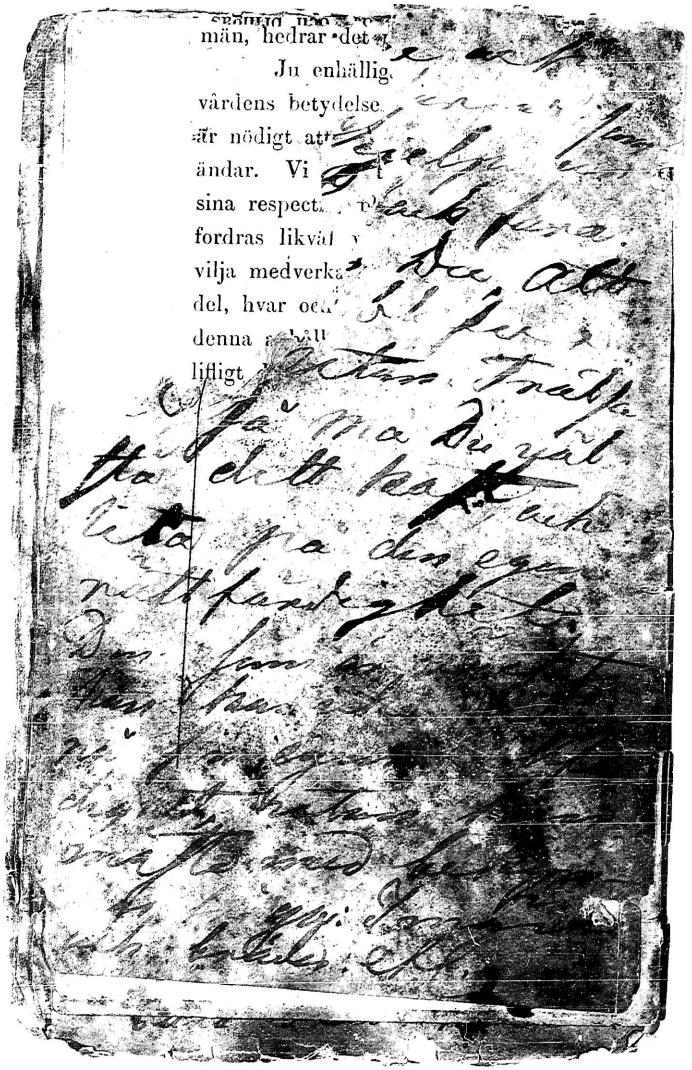

män, hedrar det

Ju enhällig
vårdens betydelse
är nödigt att
ändar. Vi
sina respect
fordras likväl
vilja medverka
del, hvar och
denna
lifligt